

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/207/2014
Identifikačné číslo spisu:	5014200708
Dátum vydania rozhodnutia:	25.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5014200708.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej v právnej veci navrhovateľa J. I., bytom H., zastúpeného JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom so sídlom AK Sibírska 4, Bratislava, proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava o starobný dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 7. októbra 2014, č. k. 24Sd/155/2014-25, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 7. októbra 2014, č. k. 24Sd/155/2014-25, m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne číslo XY zo 14. mája 2014 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom zo 7. októbra 2014, č. k. 24Sd/155/2014-25, potvrdil rozhodnutie číslo XY zo 14. mája 2014, ktorým odporkyňa podľa § 142 ods. 4 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietla žiadosť navrhovateľa o prehodnotenie sumy starobného dôchodku od 2. októbra 2010 z dôvodu, že odporkyňa nie je oprávnená o takejto žiadosti rozhodnúť. V rozhodnutí uviedla, že navrhovateľovi bol rozhodnutím odporkyne zo 14. decembra 2005 od 29. októbra 2004 priznaný starobný dôchodok podľa § 65 a § 293a ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z., pričom odporkyňa nebola na takýto postup oprávnená, a o ďalšom trvaní nároku navrhovateľa na starobný dôchodok rozhodne až po zvýšení výsluhovej dávky vyplácanej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľ ako poberateľ príspevku za službu od 01.04.1997, považovaného za výsluhový dôchodok a vyplácaného Ministerstvom vnútra SR, a starobného dôchodku priznaného a vyplácaného odporkyňou od 29. októbra 2004, neformálnou žiadosťou z 2. októbra 2013 požiadal o prehodnotenie sumy priznaného starobného dôchodku. Navrhovateľovi bola na určenie sumy príspevku za službu zhodnotená doba služobného

pomeru v rozsahu 29 rokov a 266 dní v I. kategórii funkcií a pre nárok na starobný dôchodok podľa zákona č. 461/2003 Z. z. mu bola Sociálnou poisťovňou zhodnotená doba dôchodkového poistenia v rozsahu 11,7699 rokov. Navrhovateľ dosiahol vek 55 rokov dňa XX.XX.1999, k tomuto dňu bol zamestnaný viac ako 25 rokov a získal viac ako 20 rokov výkonu služby v I. kategórii funkcií a teda dňom XX.XX.1999 splnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. Po vzniku nároku na starobný dôchodok nebol zamestnaný, resp. dôchodkovo poistený. Pokiaľ teda odporkyňa rozhodnutím zo 14.12.2005 priznala navrhovateľovi starobný dôchodok podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., postupovala nesprávne, keďže nebola oprávnená o takejto žiadosti rozhodnúť. Krajský súd dospel k záveru, že na rozhodnutie o nároku navrhovateľa na starobný dôchodok podľa § 132 a nasl. zákona č. 100/1988 Zb. je daná právomoc príslušnému orgánu Ministerstva vnútra SR; odporkyňa preto nie je oprávnená rozhodnúť ani o žiadosti navrhovateľa na prehodnotenie sumy vyplácaného starobného dôchodku. Z toho dôvodu dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie vydala v súlade so zákonom.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ, ktorý namietal, že rozsudok súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na to, že po skončení služobného pomeru od 01.04.1997 mu bol priznaný príspevok za službu a súčasne bol ihneď od 01.04.1997 do 25.09.2002 evidovaný ako nezamestnaný na Úrade práce a táto doba by sa mala posudzovať ako evidovaná náhradná doba. Výkonom služby v I. kategórii funkcií v rozsahu viac ako 20 rokov splnil podmienku vzniku nároku na starobný dôchodok dosiahnutím veku 55 rokov, t. j. dňom XX.XX.1999. Poukázal na ustanovenie § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o zachovaní nárokov vyplývajúcich zo zamestnania zaradených do zvýhodnenej pracovnej kategórie a kategórií funkcií. On získal v I. kategórii funkcií viac ako 20 rokov. Žiadal o prepočítanie starobného dôchodku, lebo pre jeho výšku mu nebola zhodnotená doba služby v I. kategórii funkcií, pričom podľa jeho názoru stačí, ak doba služby vo zvýhodnenej kategórii funkcií trvala v čase skončenia služobného pomeru a nie k okamihu určeného ustanovením § 174 zákona č. 100/1988 Zb. Trval na tom, že všetky ním odvedené finančné prostriedky do všeobecného dôchodkového systému za celú dobu dôchodkového poistenia do 30.04.1998 zostali v Sociálnej poisťovni, a preto žiada o nové prepočítanie dávky od odporkyne a to za celé obdobie 29 rokov a 266 dní výkonu služby v policajnom zbore a výkonu základnej vojenskej služby v I. kategórii funkcií, ako aj za tzv. civilné zamestnanie v rozsahu 13 rokov a 46 dní v III. pracovnej kategórii. Žiadal, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok, zrušil rozhodnutie odporkyne a vec jej vrátil na ďalšie konanie a zaviazal odporkyňu na náhradu trov konania navrhovateľovi pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia vo výške 617,71 €.

Odporkyňa vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa uviedla, že dôvody, ktoré uviedol navrhovateľ v odvolaní nepovažuje za opodstatnené a navrhla rozsudok krajského súdu potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť a rozhodnutie odporkyne zrušiť, aj keď z iných dôvodov, ako uvádza navrhovateľ.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o zvýšenie starobného dôchodku z dôvodu nedostatku právomoci odporkyne rozhodnúť o takej žiadosti.

Z obsahu spisov vrátane administratívneho spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľ bol od 01. apríla 1997 poberateľom príspevku za službu, priznaného mu rozhodnutím Ministerstva vnútra Slovenskej republiky podľa § 119 a § 120 zákona č. 410/1991 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Policajného zboru SR v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 410/1991 Zb.“). Podľa potvrdenia Ministerstva vnútra SR z 24. septembra 2013 pre výšku príspevku za službu mu bola započítaná doba služobného pomeru a základnej vojenskej služby v rozsahu 29 rokov a 266 dní, z toho doba výkonu základnej vojenskej služby od 02.10.1963 do 15.09.1965 v I. kategórii funkcií a doba výkonu služby príslušníka PZ od 01.07.1969 do 31.3.1997 v I. kategórii funkcií a zvýhodnený zápočet za obdobie od

01.01.1985 do 31.12.1992.

V zmysle § 259 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2004 v konaniach o nárokoch na dávky a výplatu dávok z dôchodkového zabezpečenia, ktoré vznikli pred 1. januárom 2004, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.

Podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie alebo služby I. a II. kategórie funkcií sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 119 ods. 1 zákona č. 410/1991 Zb. príspevok za službu (ďalej len „príspevok“) patrí za podmienok ďalej uvedených policajtovi, ktorého služobný pomer skončil uvoľnením alebo prepustením z niektorého z dôvodov uvedených v § 110 ods. 1 písm. a), b), c) alebo d).

Do 30. júna 2002 boli podmienky nároku policajtov na starobný dôchodok upravené v Piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. (§ 132, § 133).

Podľa § 129 zákona č. 100/1988 Zb. pre vojakov z povolania a vojakov, ktorí sú počas činnnej služby hmotne zabezpečení ako vojaci z povolania, pre príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti, príslušníkov zborov nápravnej výchovy a občanov, ktorí boli týmito vojakmi alebo príslušníkmi a splnili podmienku nároku na dôchodok podľa tejto časti (ďalej len „vojaci z povolania“), platia ostatné ustanovenia tohto zákona, pokiaľ sa v tejto časti neustanovuje inak.

V zmysle § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. policajt má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

Z uvedeného ustanovenia je zrejmé, že vznik nároku policajta na starobný dôchodok dovŕšením 55. roku veku je viazaný na splnenie podmienky minimálne 25 rokov zamestnania, z ktorých minimálne 20 rokov získal v I. kategórii funkcií.

Podľa § 121 ods. 2 zákona č. 410/1991 Zb. pri súbehu nároku na príspevok a na starobný, invalidný, čiastočný invalidný dôchodok alebo na dôchodok za výsluhu rokov podľa predpisov o sociálnom zabezpečení patrí oprávnenému podľa jeho voľby buď príspevok, alebo dôchodok.

Z obsahu spisov je zrejmé, že navrhovateľ vykonával profesionálnu službu policajta v rozsahu viac ako 25 rokov a po ukončení služobného pomeru mu bol priznaný príspevok za službu podľa § 119 a § 120 zákona č. 410/1991 Zb., pričom pri priznaní príspevku za službu sa na kategórie funkcií neprihliadalo.

Dňom 01. júla 2002 nadobudol účinnosť zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z. z.“).

Podľa § 124 ods. 3 písm. d/ zákona č. 328/2002 Z. z. príspevky za službu, na ktoré vznikol nárok podľa § 119 až § 122 zákona č. 410/1991 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, sa považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti, a od tohto dňa sa zvyšujú o 0,2% tejto výšky za každý skončený rok trvania služobného pomeru, ak ide o výsluhové príspevky, ktoré boli priznané po 31. decembri 1996.

Podľa § 143a bodu 1 zákona č. 328/2002 Z. z. v znení zákona č. 447/2002 Z. z. od 1. júla 2002 sa na sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov nepoužijú § 130 až § 145 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že tam uvedené ustanovenia zákona č. 100/1988 Zb. sa nepoužijú až od 1. júla 2002, ktorým mohol policajtom najskôr vzniknúť nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona

č. 328/2002 Z. z.

Aplikácia ustanovení § 132 a nasl. zákona č. 100/1988 Zb. však nie je vylúčená pri nárokoch na starobný dôchodok, ktoré do 30. júna 2002 už vznikli.

Navrhovateľ splnil všetky podmienky nároku na starobný dôchodok podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. (§ 132 ods.1 písm. a/) dňom XX. P. 1999, ktorým dovŕšil vek 55 rokov, teda pred 01. júlom 2002, pričom na priznanie tejto dávky dôchodkového zabezpečenia je daná právomoc orgánu sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky podľa § 116 ods. 2 v spojení s § 142 ods. 4 písm. b/ zák. č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

Z dávkového spisu odporkyne pritom vyplýva, že podľa listu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. SPC:31.930/5-S-99 z 20.08.1999 navrhovateľ požiadal príslušný orgán sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o starobný dôchodok. Zo spisu nie je zrejmé, či odporkyňa zisťovala, resp. či jej príslušný orgán Ministerstva vnútra Slovenskej republiky oznámil, či o tejto žiadosti a ako právoplatne rozhodol.

Vznik nároku na starobný dôchodok a jeho výplatu podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. súčasne vylučuje možnosť vzniku nároku na starobný dôchodok podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z. z. Navrhovateľ po vzniku nároku na starobný dôchodok nebol naďalej nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003. Vzhľadom na to sa na neho nemôže vzťahovať ustanovenie § 261 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Nárok na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. vo výške podľa § 133 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. navrhovateľovi nesporne vznikol už ku dňu 29. januára 1999 a zostal mu zachovaný podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Na tejto skutočnosti nič nemení okolnosť, že navrhovateľ bol evidovaný na úrade práce ako uchádzač o zamestnanie až do 25.09.2002, a ani skutočnosť, že odporkyňa nesprávnym postupom rozhodnutím zo 14.12.2005 priznala navrhovateľovi starobný dôchodok od 29.10.2004 podľa § 65 a § 293a ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. napriek nedostatku právomoci na také rozhodnutie.

Kompetencia príslušných orgánov Ministerstva vnútra SR rozhodnúť o sociálnom zabezpečení policajtov, teda aj o nároku na starobný dôchodok (prípadne o jeho zvýšení za dobu ďalšieho poistenia), nie je v danom prípade ustanovením § 143a bodu 1 zákona č. 328/2002 Z. z. dotknutá, keďže navrhovateľ nebol od vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný.

Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú námietku navrhovateľa, že odporkyňa má rozhodovať o jeho nároku na starobný dôchodok preto, že existoval jeden spoločný systém dôchodkového zabezpečenia. Už v čase vzniku nároku navrhovateľa na starobný dôchodok (XX.XX.1999) bola daná právomoc na rozhodovanie o tomto nároku príslušnému orgánu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (§ 142 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb.).

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a ustanovenia právnych predpisov odporkyňa nie je oprávnená (a ani nemala) v danom prípade o žiadosti o prehodnotenie sumy starobného dôchodku, ani o žiadosti o starobný dôchodok rozhodnúť. Táto kompetencia, patrí príslušnému orgánu Ministerstva vnútra SR. Pokiaľ teda odporkyňa napadnutým rozhodnutím zo 14. mája 2014 rozhodla o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o prehodnotenie sumy starobného dôchodku (ako aj rozhodnutím zo 14. decembra 2005 rozhodla o priznaní starobného dôchodku), hoci nemala na takéto rozhodnutie právomoc, prekročila tým svoje kompetencie.

Z uvedených dôvodov odvolací súd považoval rozhodnutie odporkyne za nesúladne so zákonom, a preto § 250ja ods. 3 veta prvá v spojení s § 250l ods. 2 a § 250j ods. 2 písm. e) O.s.p. rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní je odporkyňa viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 5 O.s.p.). Aj keď odporkyňa dospela k správne mu záveru, že nie je v jej kompetencii posúdiť žiadosť navrhovateľa o prehodnotenie sumy starobného dôchodku, nie je oprávnená o tejto žiadosti vôbec rozhodovať. Z dôvodu nedostatku právomoci o žiadosti rozhodnúť, postúpi žiadosť navrhovateľa, spoločne s jeho žiadosťou o starobný dôchodok, na rozhodnutie príslušnému orgánu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (§ 142 ods. 4 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb.). V danej veci je na postúpenie veci príslušnému správne mu orgánu potrebné aplikovať ustanovenie § 20 zákona č. 71/1967 Zb. o správne m konaní v znení neskorších predpisov ako všeobecného predpisu upravujúceho správne konanie, keďže zákon č. 461/2003 Z. z. taký postup nerieši a upravuje postúpenie len v prípade miestnej, resp. vecnej nepríslušnosti organizačných zložiek Sociálnej poisťovne.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 224 ods.1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 veta tretia O.s.p., keď za dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania, považoval okolnosť, že k zrušeniu rozhodnutia odporkyne nedošlo z dôvodov opravného prostriedku a odvolania, ale z dôvodu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.